

(GLEDALIŠKA KRITIKA) Kosovel v obraz

Skupinski igralski kolektiv

📷 NADA ŽGANK/PGK

Petra Vidali

07.06.2021, 06.00

Srečko Kosovel, *Kons: Novi dobi*, **Prešernovo gledališče** Kranj, premiera 30. maja, ogled reprize 2. junija

V Kosovelovem konsu z naslovom *Novi dobi* v Integralih "nova doba prihaja/ v kolektivnem imetju,/ nova doba prihaja/ i delavcu i poetu." V uprizoritvi z naslovom *Kons: Novi dobi* ni nove dobe. Je ena polna, mučna, ura stare dobe. Ena ura teme, ki je ne presvetli noben odrski reflektor. Edina svetloba, ki omogoča, da vidimo na oder, prihaja iz videa in, dobesedno, iz igralcev. Od znotraj so osvetljeni njihovi obrazi v čeladah. Aparati, na katere so priključeni igralci, proizvajajo vse, kar je bilo nekoč naravna dobrina, kisik, luč, življenje. Uprizoritev se tako priključuje tudi na novo pandemijsko realnost, v kateri je nastajala, vendar jo razume samo kot del širše, daljše, bolj brezperspektivne realnosti.

Ko se po koncu prižgejo luči, vidimo, da so kostumi - skafandri igralcev strašljiva mešanica vojaške in vesoljske ikonografije, da je armada te odiseje podobna tisti, ki je v času Kosovelovega življenja umirala po jarkih prve svetovne vojne. In tudi video podobe so podobe vojne krajine, podobe suhih vej, gomazenja in neusmiljene burje. Tudi podobe borov, podobe krasa, ampak nelepega, neromantičnega krasa, podobe opustošenja brez olajšanja. Ob skupinski recitaciji Borov, ki seka tako, kot bi skupina delavcev sinhrono zasajala sekire v debla, mora priti do gledalca, da Kosovel ni sprevidel za celo stoletje samo človeka, ampak tudi naravo oziroma to, kar bo iz nje naredil človek. Tisti "do smrti izmučeni evropski človek", ki "divja z električno brzino v razvoj, divja in samo eno željo ima še: umreti." Tisti človek, ki hodi v gledališče, ampak ne gleda in ne vidi, ker je že mrtev, ker spi. Ampak če so bili pred sto leti budni vsaj še delavci po tvornicah in rovih, ali je danes sploh še kdo buden? "Nova doba prihaja,/ ko bo vsak delavec človek,/ ko bo vsak človek delavec./ Nova doba prihaja/ z uporom sužnjem," se zaključí naslovni kons, ki ga v uprizoritvi ne slišimo. Ker nimamo vere v novo dobo, ker je ne sanjamo, ker si je morda sploh ne želimo.

Kons: Novi dobi konsekventno nadaljuje poetiko Žige Divjaka in Katarine Morano. Če sta prej najhujše stiske, krivice, najbolj nehumane prakse uprizarjala s pripovedovalsko-snovalnim in dokumentarnim principom, jih tokrat z recitalom. Ker je v tej poeziji vse, kar je treba povedati, in ker se zdi čisto izrekanje in ponavljanje teh verzov, nabijanje teh verzov iz osvetljenih glav na odru v glave v dvorani, kot obupan, še zadnji poskus, da bi poslušali, slišali, se zbudili.

Ustvarjalci uprizoritve

Režiser Žiga Divjak

Dramaturginja

Katarina Morano

Scenograf in avtor videa

Igor Vasiljev

Kostumografka

Tina Pavlović

Asistentka scenografa

Ana Johana Scholten

Avtor glasbe Blaž Gracar

Lektorica Barbara Rogelj

Oblikovalec svetlobe

David Orešič

Igrajo

Vesna Jevnikar

Vesna Pernarčič

Darja Reichman

Miha Rodman

Blaž Setnikar

Vesna Slapar

Aljoša Ternovšek

Iztok Drabik Jug k. g.